

การพัฒนารูปแบบการประเมินความพร้อม ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค*

Developing an Evaluation Model to Evaluate the Readiness of Technical Colleges in Entering ASEAN Communities

ยุทธศิลป์ ชุมณี^{1**} เกียรติสุดา ศรีสุข² สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ³ และ น้ำผึ้ง อินทะเนตร⁴
Yuthasin Chumanee¹ Kiatsuda Srisuk² Somsak Phuvipadawat³ and Nampueng Intanate⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค (2) สร้างรูปแบบและหาคุณภาพรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค (3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาสร้างตัวบ่งชี้ในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค จาก 110 แห่งทั่วประเทศ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประเมินผู้วิจัยใช้แนวคิดการประเมินของนิโวล และประเมินความเหมาะสมรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค โดยทดลองใช้รูปแบบประเมินในวิทยาลัยเทคนิค 1 แห่ง โดยเลือกแบบเจาะจงวิทยาลัยที่พร้อมในการให้เข้าทดลองใช้รูปแบบการประเมิน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ได้ 50 ตัวบ่งชี้ และเมื่อนำตัวบ่งชี้ทั้ง 50 ตัว ไปวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยวิเคราะห์จากค่าดัชนีความสอดคล้อง ทำให้เหลือตัวบ่งชี้ 43 ตัว แล้วทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Ph.D. Candidate in Doctor of Philosophy (Research and Development), Faculty of Education, Chiang Mai University

² ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา

² Advisor

^{3,4} กรรมการที่ปรึกษา

^{3,4} Co-advisor

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค

** Corresponding author. Tel. 087-1726788 E-mail: Hs5hek@hotmail.com

(Principal Component Analysis) พบว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 43 ตัว สามารถจัดกลุ่มเข้าองค์ประกอบ (Component) ได้จำนวน 3 องค์ประกอบ สามารถอธิบายตัวบ่งชี้ได้ร้อยละ 69.161 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการกำหนดชื่อองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ

องค์ประกอบที่ 2 การเตรียมความพร้อมด้านภาษาและเทคโนโลยี

องค์ประกอบที่ 3 การเตรียมความพร้อมด้านสังคมวัฒนธรรม

2. สร้างรูปแบบและหาคุณภาพการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค

การพัฒนากระบวนการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการประเมินจากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนีโว (Nevo, 1983) ร่วมกับศึกษาผลการศึกษาและวิจัย สรุปเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ได้ 5 องค์ประกอบการประเมิน คือ (1) เป้าหมายการประเมิน (2) ขอบเขตการประเมิน (3) การดำเนินการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ประเมิน เครื่องมือประเมิน วิธีการประเมิน และระยะเวลาในการประเมิน (4) การตัดสินผลการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย เกณฑ์การประเมินและโปรแกรมการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค และ (5) การรายงานผลและการนำผลการประเมินไปใช้

3. ผลการใช้รูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค

คะแนนการประเมินความพร้อมของคณะกรรมการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค พบว่าในองค์ประกอบที่ 3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีคะแนนมากที่สุด เท่ากับ 71.83 รองลงมา ได้แก่ ด้านภาษาและเทคโนโลยี มีคะแนนเท่ากับ 70.01 และด้านที่ต้องมีการพัฒนาตนเองในบางประเด็นเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ด้านวิชาการ ซึ่งมีคะแนนเท่ากับ 36.48 เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ใน 4 ประเด็น ได้แก่ (1) มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (2) มาตรฐานความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (3) มาตรฐานความเหมาะสม และ (4) มาตรฐานความถูกต้องแม่นยำ นั้นมีค่าอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, ประชาคมอาเซียน, วิทยาลัยเทคนิค

Abstract

This research and development aimed to (1) synthesize factors and indicators of the evaluation of the readiness of the technical college for entering to ASEAN Community, (2) develop the model and handbook of the model for evaluation of the readiness of the technical college for entering to ASEAN Community, and (3) find out the efficiency of the model for evaluation of the readiness of the technical college for entering to ASEAN Community.

This research was done in three phrases; the first phrase was the synthesis of factors and indicators of the readiness of the technical college, the second phrase was develop the model and handbook for evaluation of the readiness of the technical college for entering to ASEAN Community and the third phrase was try out and find out the efficiency of the model for the readiness evaluation of the technical college for entering to ASEAN Community.

1. The synthesis of indicators and components of the readiness of the technical college for entering to ASEAN community appeared that the researcher synthesized the indicators from documents and expert interview and then synthesized indicators of the readiness of the technical college for entering to ASEAN Community and sought out the quality of the indicators. There were 43 indicators and then analyzed components by extracting the components using principle component analysis and found the communality of each indicator of 43 indicators which were used to analyze the components of the readiness of the technical college for entering to ASEAN Community. From the orthogonal rotation by using Varimax's method, it could be grouped into three components which described the indicators (69.161%). Three factors consisted of

- 1.1 Preparation for the academics (18 indicators)
- 1.2 Preparation for language and technology (17 indicators)
- 1.3 Preparation for social and culture (8 indicators)

2. The development of the readiness evaluation of the technical college for entering to ASEAN Community appeared that the researcher synthesized the model for evaluation of the readiness of the technical college for entering to ASEAN Community based on Nevo's theory (Nevo, 1983). The model was constructed with 5 main components consisted of (1) the goal of the evaluation, (2) scope of the evaluation, (3) the implementation, (4) the judgement of the evaluation result, and (5) the report of the result and the use of the result.

3. The experiment of the model for evaluation of the readiness of the technical college for entering to ASEAN Community appeared that the result of the committees' consideration on the appropriateness of the readiness evaluation of the technical college for entering to ASEAN Community in four issues consisted of (1) the standard of the usage, (2) the standard of the possibility for the usage, (3) the standard of the appropriateness, (4) the standard of the accuracy was found that the appropriateness in every issue were in the rank of the high to the highest level.

Keywords: Developing an Evaluation Model, ASEAN, Technical Colleges

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องเตรียมตัวเพื่อการเข้าสู่อาเซียนอย่างเร่งด่วนเนื่องด้วยระยะเวลาที่ประเทศไทยนั้นจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นเหลือเวลาอีกไม่นานมากนัก ทั้งนี้ประชาคมอาเซียนนั้นเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีสมาชิกผู้ก่อตั้ง 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย และมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องจนเป็น 10 ประเทศในปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนและต่างประเทศรวมถึงความร่วมมือกลุ่มองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (กรมอาเซียน, <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20121128-163749-350622.pdf>, 2557) ซึ่งผู้นำประเทศต่างก็เห็นชอบร่วมกันว่าควรเร่งรัดในการรวมตัวกันให้เร็วยิ่งขึ้น คือภายในปี 2558 (กรมอาเซียน, <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20140102-103348-182352.pdf>,

2557) จากการจัดตั้งประชาคมและการสร้างเสาแห่งความร่วมมือทั้ง 3 เสาของประชาคมอาเซียน หนึ่งในสามเสาที่มีความสำคัญในการสร้างความร่วมมือ คือ เสาด้านสังคมและวัฒนธรรมที่รวมเอาการศึกษาเข้าไปด้วย ซึ่งอาเซียนเองนั้นก็ได้มีการประชุมด้านการศึกษารุ่นในครั้งแรกเมื่อ ตุลาคม 2518 ในการประชุม ASEAN Permanent Committee on Socio-Cultural Activities และได้มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง ทิศทางการศึกษาของไทยในเวทีอาเซียนนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนต้องมีการปรับตัวเพื่อให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง ตัวนักศึกษาเองต้องสนใจและตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการรวมตัวของประเทศต่างๆ สู่ประชาคมอาเซียน การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนซึ่งสังคมยุคใหม่จะสะท้อนความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ทักษะ ทศนคติ กระบวนทัศน์การเรียนรู้ยุคใหม่ควรเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย รู้เท่าทันสถานการณ์ สร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรม เรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้มากขึ้น (ภาษากรอระแสง, 2555) ในส่วนของอาชีวศึกษานั้น อนันท์ งามสะอาด (2555) กรรมการร่างยุทธศาสตร์อาชีวศึกษา สู่ประชาคมอาเซียนได้กล่าวถึงแนวทางในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาไว้ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มุ่งมั่นในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะวิชาชีพก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2558 โดยมีพันธกิจ (Mission) ประกอบด้วย (1) การพัฒนาด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (2) พัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษานานาชาติในระดับอาเซียนและภูมิภาค (3) จัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีสมรรถนะตรงตามสาขาวิชาชีพสอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปตามมาตรฐานของประชาคมอาเซียน และ (4) ส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านศาสนา ศิลปะและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในอาเซียน

สถานการณ์และปัญหาด้านกำลังคนโดยรวมของประเทศในส่วนของความต้องการกำลังคนว่าโครงสร้างการจ้างงานของประเทศยังคงพึ่งพาแรงงานในระดับล่างมากกว่ากำลังคนในระดับสูงซึ่งมีความต้องการเพียงร้อยละ 10 ซึ่งต่างจากกำลังคนในระดับกลางและล่างที่ต้องการถึงร้อยละ 90 กลุ่มอุตสาหกรรมต้องการกำลังคนระดับกลางโดยเฉพาะคนที่จบ ปวช. และ ปวส. มากกว่าปริญญาตรี แต่ผู้ที่จบ ปวช. และ ปวส. นั้นไม่ยอมเข้าสู่ตลาดแรงงานยังมุ่งที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นถึง ร้อยละ 60 และยังเรียนในสาขาอื่นที่ไม่ตรงกับสาขาที่จบมาในระดับ ปวช. และ ปวส. อีกด้วย ทำให้ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเข้าสู่ตลาดแรงงานมากที่สุดและมีปัญหาอุปสงค์เกินหรือมีสัดส่วนในการว่างงานมากกว่าแรงงานในระดับอื่น ซึ่งรวมถึงการจ้างงานที่ต่ำกว่าวุฒิการศึกษาและทำงานไม่ตรงตามสาขาที่สำเร็จมาอีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 13) จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นได้ว่า การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง จากปัญหาคุณภาพผู้เรียน ความไม่เชื่อมั่นของคุณภาพผู้เรียนจากตลาดแรงงาน รวมถึงการเข้าสู่การเรียนสายอาชีพลงน้อยลง การขาดแคลนแรงงานรวมถึงความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่ผู้เรียนนั้นพึงมีและพึงเป็น รวมถึงการบริหารจัดการในการเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยเทคนิคที่จะพัฒนาวิทยาลัยและผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการพัฒนารูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค รวมถึงการสร้างรูปแบบและคู่มือการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค และเพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค เพื่อใช้เป็นแนวทางให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำรูปแบบการประเมินนี้ไปใช้ประเมินความพร้อมของวิทยาลัยเทคนิคทั่วประเทศ เพื่อจัดทำสรุปผลการประเมินและนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาวิทยาลัยเทคนิคในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค
2. เพื่อสร้างรูปแบบและหาคุณภาพของรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยผู้เขียนได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัย รวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของวิทยาลัยเทคนิคที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-end) จำนวน 5 ข้อ ซึ่งสอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นการเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยเทคนิคในด้านต่างๆ

2. ทำการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ได้ตัวบ่งชี้จำนวน 50 ตัวบ่งชี้ นำตัวบ่งชี้ทั้ง 50 ตัวที่สังเคราะห์ได้ ไปตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

3. นำผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยพิจารณาเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป พบว่าจากตัวบ่งชี้ 50 ตัว ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ โดยทั้ง 43 ตัวบ่งชี้ที่เหลือนั้น มีค่าตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.00

4. นำตัวบ่งชี้ 43 ตัว มาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามถึงความสำคัญ/จำเป็นของตัวบ่งชี้แต่ละตัวในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.850

5. ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) พบค่าความร่วมกัน (Communality) ของตัวบ่งชี้แต่ละตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 43 ตัว มีค่าอยู่ระหว่าง 0.405–0.794 เป็นค่าความร่วมกันที่มีขนาดปานกลางถึงมาก มีแนวโน้มที่สามารถเข้าอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้แล้วหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการของแวนแมกซ์ (Varimax) พบว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 43 ตัว สามารถจัดกลุ่มเข้าองค์ประกอบ (Component) ได้จำนวน 3 องค์ประกอบ ที่มีค่าความผันแปรไอเกน (Eigenvalue) ซึ่งพิจารณาค่าที่มากกว่า 1.00 และความแปรปรวนขององค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ สามารถอธิบายตัวบ่งชี้ได้ร้อยละ 69.161

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการสร้างรูปแบบและหาคุณภาพของรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการประเมิน รวมถึงศึกษาแนวคิดการประเมินในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการพิจารณาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 1

2. ทำการสร้างรูปแบบการประเมินโดยสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนีโว (Nevo, 1983) ร่วมกับศึกษาผลการศึกษาและวิจัย และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบในขั้นตอนที่ 1 สรุปเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ได้ 5 องค์ประกอบการประเมิน คือ (1) เป้าหมายการประเมิน (2) ขอบเขตการประเมิน (3) การดำเนินการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยผู้ประเมิน เครื่องมือประเมิน วิธีการประเมินและระยะเวลาในการประเมิน (4) การตัดสินผลการประเมิน เกณฑ์การประเมิน และ (5) การรายงานผลและการนำผลการประเมินไปใช้

3. ทำการสร้างแบบประเมินรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งประกอบด้วยความเหมาะสมของรูปแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ความเป็นไปได้เหมาะสมกับสถานการณ์เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้งาน ประหยัด คุ่มค่า ปฏิบัติได้จริง ความเหมาะสมกับบริบทและสภาพของวิทยาลัยเทคนิค และความถูกต้องแม่นยำแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคุณภาพของรูปแบบโดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6-1.0

4. เพื่อให้การประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคมีความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน ผู้เขียนจึงสร้างคู่มือการประเมินฯ โดยทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคู่มือวิธีการใช้งานรูปแบบการประเมินต่างๆ ข้อเสนอแนะการใช้คู่มือการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค และขั้นตอนการดำเนินการประเมินตามรูปแบบการประเมินดังแสดงในภาคผนวก

5. ทำการสร้างแบบประเมินคุณภาพของคู่มือการประเมินโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพรูปแบบ และนำมาสร้างข้อคำถาม สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบประเมินความพร้อมฯ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขโดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6-1.0

6. ทำการสร้างแบบประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคโดยการศึกษา รูปแบบการประเมินและสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการใช้งานรูปแบบการประเมินถึงองค์ประกอบต่างๆ ในการประเมินความพร้อม เช่น เอกสารหลักฐานที่ใช้ในการประเมินแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการประเมิน ซึ่งแบบประเมินมีลักษณะแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก จำนวน 65 ข้อ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ ในการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคโดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 และทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องในการตัดสินใจ (Decision Consistency Reliability) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2552: 159-160) ซึ่งนำไปทดลองใช้ (Try-out) ประเมินโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยวิเคราะห์ความสอดคล้องในการตัดสินใจหาค่าสัมประสิทธิ์แคปปา (Kappa Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.545

7. ทั้งนี้ในการดำเนินการประเมินโดยใช้แบบประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่มีลักษณะเป็นแบบ 2 ตัวเลือก 65 ข้อนั้น ผู้เขียนจึงทำการพัฒนาระบบโดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) ในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรม เพื่อให้โปรแกรมการประเมินสามารถบันทึกผลการประเมินและประมวลผลการประเมินได้อัตโนมัติ รวมถึงการออกรายงานผลการประเมินอีกด้วย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ทำการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคโดยการจัดการอภิปรายกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารอาจารย์ของวิทยาลัยเทคนิคที่มีขนาดใหญ่ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในด้านการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ความเหมาะสมและความถูกต้องแม่นยำ ซึ่งแสดงคุณภาพของแบบประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้แล้ว

2. ทำการสร้างโปรแกรมการประเมินโดยศึกษาหลักการแนวคิดการพัฒนาระบบเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) จากเอกสาร แล้วทำการร่างไดอะแกรมขั้นตอนการทำงานของระบบและทำการพัฒนาระบบโดยใช้ภาษาพีเอชพี (PHP) ในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรม เมื่อสร้างโปรแกรมการประเมินเสร็จทำการทดลองประเมินเพื่อทดสอบการประมวลผลการประเมินของโปรแกรมโดยทำการปรับปรุงจนโปรแกรมมีคุณภาพสามารถประมวลผลการประเมินได้อย่างถูกต้องดังแสดงในภาคผนวก

3. เมื่อทำการสร้างคู่มือการใช้งานโปรแกรมการประเมินแล้ว ผู้เขียนได้นำโปรแกรมการประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญทดลองใช้ประเมิน แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่าน ทำการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการประเมินที่เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ความเหมาะสม ความชัดเจน ความรวดเร็วในการประมวลผลและความถูกต้องในการประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) โดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal) ด้วยวิธีแวลูแมกซ์ (Varimax) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2. วิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ผลประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคด้านการใช้โปรแกรมการประเมิน R-ASEAN โดยการหาค่าร้อยละจากการคูณน้ำหนักขององค์ประกอบแล้วทำการตัดสินใจเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคนั้นมี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ จำนวน 18 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบในการเตรียมความพร้อมด้านภาษาและเทคโนโลยี จำนวน 17 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบในการเตรียมความพร้อมด้านสังคมวัฒนธรรม จำนวน 8 ตัวบ่งชี้

2. การสร้างรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคในครั้งนี้ ผู้เขียนได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนีโว (Nevo, 1983) รูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นมี 5 องค์ประกอบหลัก คือ

2.1 เป้าหมายการประเมิน ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในสังกัดอื่นๆ

2.2 ขอบเขตการประเมิน ในการประเมินครั้งนี้ผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตการประเมินตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ที่ได้สังเคราะห์ขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ

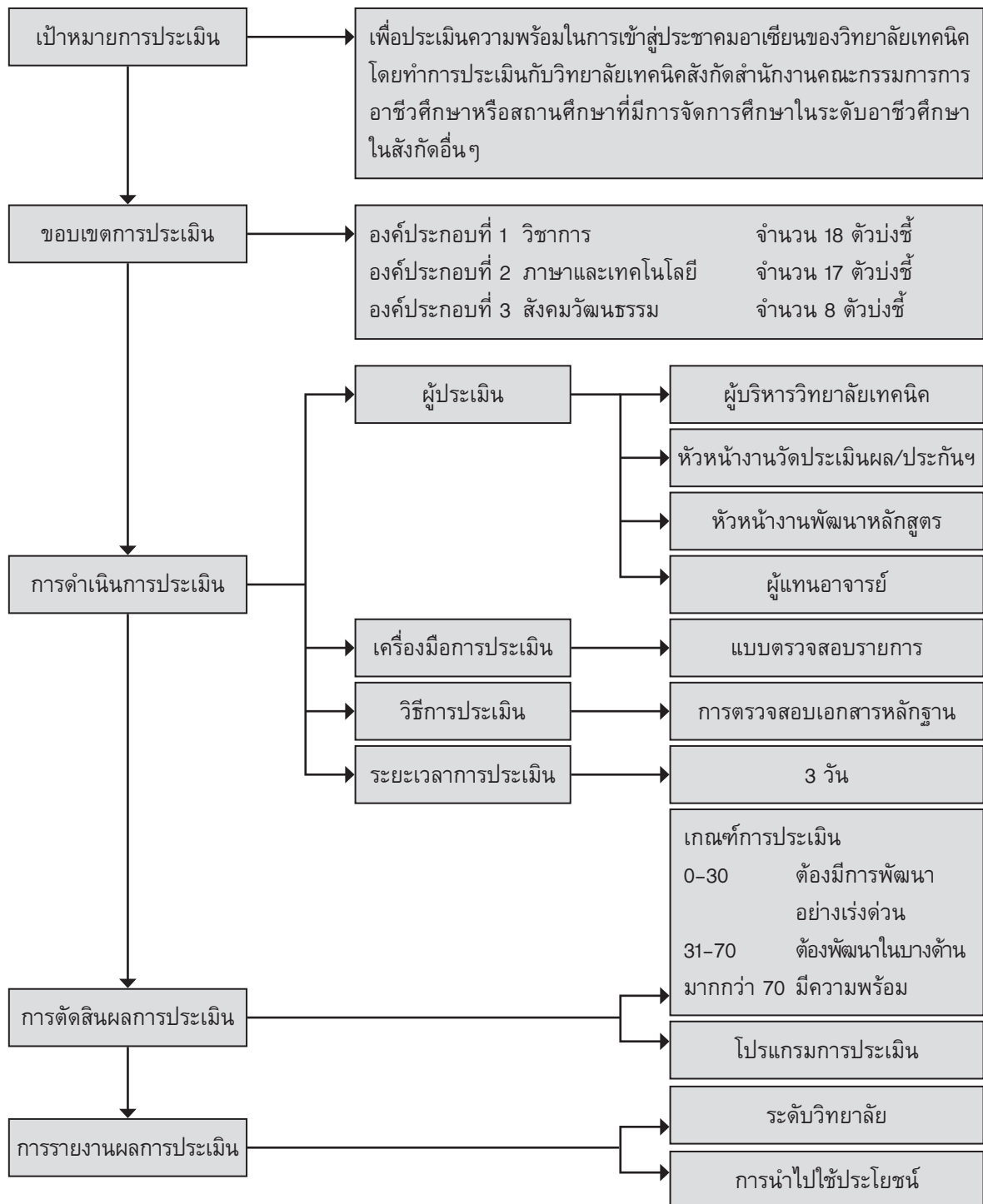
2.3 การดำเนินการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินที่เป็นแบบออฟไลน์และแบบออนไลน์ โดยที่ผู้ประเมินสามารถเลือกใช้เครื่องมือการประเมินได้ตามความสะดวกและเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน วิธีการประเมินเป็นการประเมินจากเอกสารหลักฐานในการดำเนินงานของวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งในคู่มือได้มีการบรรยายละเอียดว่าตัวบ่งชี้ต่างๆ นั้นพิจารณาจากเอกสาร หลักฐาน หรือแหล่งข้อมูลใด ทั้งนี้ระยะเวลาในการดำเนินการประเมินนั้นตั้งแต่นั้นขั้นตอนการเตรียมเอกสารหลักฐานจนถึงการสรุปผลการประเมิน ใช้ระยะเวลา 3 วัน

2.4 การตัดสินผลการประเมิน ทั้งนี้ในการประเมินนั้นผู้เขียนได้กำหนดให้ผู้ประเมินนั้นพิจารณาผลการประเมินเป็น 2 ตัวเลือก คือ ทำได้ 1 คะแนน ไม่ทำ ได้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้ในแต่ละตัวบ่งชี้ นั้นไปคูณกับน้ำหนักตัวบ่งชี้ ซึ่งจะมีคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบเท่ากับ 100 คะแนน และคะแนนรวมเท่ากับ 100 คะแนน โดยมีเกณฑ์การประเมิน 3 ระดับ คือ น้อยกว่า 30 คะแนน ต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน 31-70 คะแนน ต้องพัฒนาในบางด้าน มากกว่า 70 คะแนน มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.5 การรายงานผลและการนำผลการประเมินไปใช้ในขั้นตอนการรายงานผลการประเมินนั้น ผู้เขียนได้ทำการสร้างรูปแบบการรายงานผลการประเมินหลังเสร็จสิ้นการประเมิน เป็นแบบรายงานผลการประเมินที่มีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลเบื้องต้นของสถานศึกษา (2) รายชื่อคณะกรรมการประเมิน (3) ผลการประเมินความพร้อมในภาพรวมและรายด้าน และ (4) ข้อเสนอแนะในการประเมินจากคณะกรรมการ

ทั้งนี้จากการแนะนำของคณะกรรมการประเมินระบุว่ารูปแบบนั้นมีความเหมาะสม แต่เพื่อความสะดวกในการดำเนินการประเมินควรมีการพัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้ในการประเมินเพิ่มขึ้นด้วย จะเป็นการประหยัดเวลา และสร้างความสะดวกในการประเมินผลให้กับคณะกรรมการ ผู้เขียนจึงสร้างโปรแกรมการประเมินขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการประเมิน การทดลองใช้รูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค พิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ใน 4 ประเด็น ได้แก่ (1) มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (2) มาตรฐานความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (3) มาตรฐานความเหมาะสม และ (4) มาตรฐานความถูกต้องแม่นยำ ผลการประเมินนั้นในทุกด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

รูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นเกิดขึ้นจากการที่ปัจจุบันหน่วยงานจัดการศึกษาต่างๆ ให้ความสำคัญกับการเตรียมตัวในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในช่วงปลายปี 2558 ที่จะถึงนี้ และเมื่อพิจารณาถึงการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาแล้วนั้น พบว่ายังไม่มีรูปแบบในการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิคเลยซึ่งต่างจากการศึกษาในระดับอื่นๆ ที่มีการเตรียมตัวกันอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการอุดมศึกษา ซึ่งจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นพบว่า ประเทศในกลุ่มอาเซียนเองก็ได้กำหนดแนวทางเพื่อให้ประเทศสมาชิกเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในทั้ง 3 ด้าน คือ (อภิชาติ ศรีสอาด และพัชรี สำโรงเย็น, 2556: 60-75)

- (1) การเตรียมความพร้อมด้านการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งเป็นการเตรียมการด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน มุ่งเน้นให้สมาชิกเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของระบบการเมือง โดยมีเป้าหมายให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน
- (2) การเตรียมความพร้อมด้านการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการต่อรองในเวทีการค้าโลก การขยายเศรษฐกิจของอาเซียนเนื่องจากอาเซียนมีตลาดขนาดใหญ่มีกำลังซื้อสูง การเตรียมความพร้อมของอาเซียนเข้าสู่เศรษฐกิจอาเซียน เช่น การเป็นตลาดร่วมอาเซียน มีแนวคิดจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) โดยมีการกำหนดแผนงานความร่วมมือระยะเวลารบรลุผลที่ชัดเจน ขยายครอบคลุมเศรษฐกิจหลักทั้งด้านการค้า การลงทุน สินค้า และการขนส่ง สำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อขยายการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนได้มีการจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area: AIA)

การเสริมสร้างอัตลักษณ์อาเซียนถือว่าเป็นเป้าหมายหนึ่งที่สำคัญโดยการให้การศึกษาแก่ประชาชนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมซึ่งไม่อาจเกิดได้ง่าย ดังนั้นจึงต้องร่วมกันคลายความขัดแย้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อให้พลเมืองอาเซียนตระหนักว่าแม้จะมีความหลากหลายแต่ก็เชื่อมโยงกันด้วยประวัติศาสตร์ การจัดโครงการพัฒนาสังคมด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพประชากร ที่ผ่านมอาเซียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชากรอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา มีความเป็นอยู่ที่ไม่ดี ยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่ได้รับบริการพื้นฐานรวมถึงการเสี่ยงต่อการติดสารเสพติด โดยอาเซียนมีโครงการความร่วมมือทางด้านสังคม เช่น โครงการที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โครงการเรือเยาวชนอาเซียน เป็นต้น การสร้างความร่วมมือด้านวัฒนธรรมและการศึกษาอาเซียนได้จัดความร่วมมือด้านวัฒนธรรมเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมหลายโครงการ เช่น การจัดงานมหกรรมนาฏศิลป์อาเซียน งานมหกรรมภาพยนตร์ประจำปีอาเซียน รวมถึงยังมีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาในระดับภูมิภาค มีการแลกเปลี่ยนนักวิชาการ นักเรียน นักวิจัยร่วมกัน การให้ทุนเรียนภาษาอาเซียนแก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดทำเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เป็นต้น จากที่กล่าวมานั้นผู้วิจัยจึงได้นำไปพัฒนาการสร้างตัวบ่งชี้และรูปแบบการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค ตามรายงานผลการวิจัยและการอภิปรายผลดังนี้

1. **สังเคราะห์ตัวบ่งชี้ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของวิทยาลัยเทคนิค** พบว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 43 ตัวนั้น มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและรูปแบบการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของจันทร์พา ทัดภูธร (ธีระ นุชเปี่ยม, 2557: 174-175) ที่ได้ศึกษาการเตรียมตัวและความพร้อมทางการศึกษา ประเทศสมาชิกอาเซียนได้สร้างโมเดลขึ้นมาเพื่อศึกษาความพร้อมและการเตรียมตัวทางการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้ชื่อว่า โมเดลความพร้อม

และการเตรียมตัวทางด้านการศึกษาเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้โมเดลประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญหลักๆ 4 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ภาษาอังกฤษ (English) เป็นองค์ประกอบแรกและสำคัญ กฎบัตรอาเซียนเองแม้ไม่ได้กำหนดว่าชาวอาเซียนต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร แต่ภาษาอังกฤษคือภาษากลางของโลก รวมถึงมีการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างกว้างขวาง (2) การสร้างให้ประชาชนของแต่ละประเทศมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน (ASEAN Knowledge) เป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน (3) ทักษะที่จำเป็นต่อการสร้างประชาคมอาเซียน (ASEAN Skills) (4) เจตคติที่ส่งเสริมการสร้างประชาคมอาเซียน (ASEAN Attitudes) ทั้งนี้ในส่วนของการศึกษานั้นที่ประชุมรัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียน (The Meeting of Ministers for Education in ASEAN Countries) ได้เห็นพ้องกันที่จะให้ความสำคัญกับความพยายามในการพัฒนาการศึกษาโดยได้จัดทำคำแถลงร่วมของที่ประชุมอย่างไม่เป็นทางการของรัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียน (Statement of the Meeting of Ministers for Education in ASEAN Countries) ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างประชาคมอาเซียนที่แข็งแกร่งโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือโดยมุ่งเน้นการปลูกฝังความเป็นอาเซียนในหมู่พลเมืองอาเซียนในประเด็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All: EFA) ที่จะเป็นการลดช่องว่างของความแตกต่างในประเทศกลุ่มอาเซียน การเสริมสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียนโดยดำเนินมาตรการในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างหมู่ประชาชนในอาเซียน การกำหนดช่องทางธุรกิจใหม่ๆ ของอาเซียน (ASEAN's Niche) และการสร้างภาพลักษณ์ด้านการศึกษาของอาเซียน การเตรียมคนอาเซียนให้มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี การพัฒนาการศึกษาของทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียนโดยการแลกเปลี่ยนผู้สอน นักเรียน การพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษา การสร้างเครือข่ายของมหาวิทยาลัยภายใต้กรอบเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) ซึ่งจะเห็นว่ามี การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในหลากหลายประเด็นและมิติ ทั้งนี้เพื่อสร้างให้คนอาเซียนเป็นผู้ที่มีความสามารถและเป็นความต้องการของโลก

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในการประชุมรัฐมนตรีทางด้านการศึกษาของอาเซียนนั้นยังเน้นย้ำเรื่องการส่งเสริมเสริมสร้างคุณลักษณะของประชาคมอาเซียนให้กับประเทศสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมที่มีความหลากหลายเชื้อชาติ โดยมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียนและนักวิชาการ การส่งเสริมสื่อการศึกษาในด้านอาเซียนศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดกิจกรรมระหว่างนักเรียนและครูในอาเซียนผ่านการเรียนการสอนด้านอาเซียนศึกษา การสนับสนุนให้นักวิจัยและนักวิชาการของอาเซียนได้ร่วมกันศึกษาในสิ่งต่างๆ ที่จะสามารถช่วยพัฒนาชุมชนของอาเซียนได้ ส่วนสำคัญอีกประเด็นหนึ่งในการพัฒนาอาเซียน ได้แก่ ภาษา (Language Education) ซึ่งต้องมีการมุ่งเน้นพัฒนาภาษาประจำชาติและภาษาอังกฤษที่ถือว่าเป็นภาษาอาเซียน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาทางด้านภาษา การศึกษาด้านเทคนิคและอาชีว (Vocational/Technical Education) ซึ่งถือว่าการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศและเศรษฐกิจ ซึ่งควรที่จะมีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่างกันของประเทศสมาชิก ประเด็นสุดท้ายคือภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (School Leadership) ซึ่งถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งในการชักนำให้สถานศึกษานั้นๆ เป็นไปในทิศทางใด โดยควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของความพร้อมของสถานศึกษาเองก็มีส่วนสำคัญอย่างมากในการสร้างคนเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จุไรรัตน์ แสงบุญนำ (<http://www.kruwandee.com/oldweb/news-id2317.html>, 2558) ได้กล่าวในการเสวนาด้านการศึกษา “แนวทางยุทธศาสตร์เมืองพัทยา ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน” ว่าสถานะของคนไทย

อยู่ในภาวะ “เขารู้เรา แต่เราไม่รู้เขา” ซึ่งหมายถึงว่าทุกประเทศในชาติสมาชิกอาเซียนมีการเรียนรู้และเตรียมพร้อมสู่การเข้าเป็นประชาคมอาเซียนเป็นอย่างดี ในขณะที่ประเทศไทยมีความตระหนักรู้ในเรื่องอาเซียนในลำดับที่ 8 จากสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ซึ่งได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเด็กไทยใน 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น คือ ทักษะทางภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะวิชาชีพ

ทั้งนี้ตัวบ่งชี้ที่มีต้องมีการให้ความสำคัญในการพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยีและด้านภาษา ซึ่งจากที่กล่าวไปแล้วว่าการเตรียมตัวของสถานศึกษาในระดับอื่นๆ นั้นได้มีการเตรียมตัวเป็นอย่างมาก ดังที่อาภรณ์ แก่นวงศ์ (2554: 29) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาบนแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) เพื่อรองรับการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา/อุปสรรค และเสนอแนะการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งอยู่บนแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก เพื่อรองรับการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษามีความหลากหลายตามศักยภาพและพันธกิจของแต่ละสถาบัน และสามารถตอบสนองความต้องการตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น ประเทศ ภูมิภาค และระดับนานาชาติ มียุทธศาสตร์/นโยบาย/แผนงานในเชิงรุกและรับเพื่อรองรับการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา คือ การขาดแคลนอาจารย์ทั้งปริมาณและคุณภาพ วุฒิและตำแหน่งทางวิชาการ ศักยภาพของอาจารย์ยังไม่เป็นสากลและมีภาระงานมากเกินไป หลักสูตรยังมีไม่หลากหลาย ผู้เรียนมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มลดลง และคุณภาพไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง การพัฒนางานวิชาการและงานวิจัยยังมีคุณภาพน้อย งบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอในการพัฒนาในเชิงรุก และขาดระบบฐานข้อมูลสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งจากที่กล่าวมานั้นก็แสดงให้เห็นถึงการที่สถานศึกษาจะต้องมีการเตรียมตัวทั้งด้านทรัพยากรและการจัดการที่เอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างจริงจัง

เอกสารอ้างอิง

- กรมอาเซียน. (2557). *ความเป็นมาของอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2557, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20121128-163749-350622.pdf>
- กรมอาเซียน. (2557). *ประเทศไทยกับอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2557, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20121203-162828-142802.pdf>
- จุไรรัตน์ แสงบุญนำ. (2558). สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2558, จาก <http://www.kruwandee.com/oldweb/news-id2317.html>
- ธีระ นุชเปี่ยม. (2557). *เรียนรู้สู่ออาเซียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภาณุกร อระแสง. (2555). *ทิศทางการศึกษาของไทยในบริบทประชาคมอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.enn.co.th/3891>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- อนันท์ งามสะอาด. (2555). *ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=776228>
- อภิชาติ ศรีสะอาด และพัชรี สำโรงเย็น. (2556). *ก้าวใหม่ประเทศไทยภายใต้ AEC & 7 แนวคิดยุทธศาสตร์ธุรกิจไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นาคา อินเตอร์มีเดีย.
- อาภรณ์ แก่นวงศ์. (2554). *การวิเคราะห์การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาบนแนวนโยบายที่เศรษฐกิจจะวันออก-ตะวันตก เพื่อรองรับการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558*. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2554, จาก <http://www.inter.mua.go.th/main2/article.php?id=180>
- Nevo, D. (1983). The Conceptualization of Educational Evaluation: An Analytical Review of the Literature. *Review of Educational Research*, 53(1), 117-128.